

ONDERWERP

Quicksan beschermde soorten bomenkap Catherijnestraat
Driebergen-Rijsenburg

ONZE REFERENTIE

D10018968:16

DATUM

24 november 2020

VAN

J. Osterthun

AAN

J. Van Cooten

Inleiding

Voor herontwikkeling van de woonblokken aan de Catherijnestraat in Driebergen-Rijsenburg dienen een aantal bomen gekapt te worden. Heuvelrug Wonen heeft Arcadis gevraagd om te adviseren omtrent de noodzakelijke stappen in het kader van de soortenbescherming van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb genoemd).

Voorliggende memo gaat in op mogelijke effecten op beschermde soorten als gevolg van het kappen van de bomen en of en zo ja, met welke ecologische risico's rekening gehouden dient te worden. Indien beschermde soorten (mogelijk) voorkomen is inzichtelijk gemaakt welke vervolgstappen getroffen dienen te worden om conflict met de Wnb te voorkomen.

Plangebied en ingreep

De te kappen bomen staan ter hoogte van Catherijnestraat, Van Berckstraat en Heetveld in Driebergen-Rijsenburg, zie figuur 1. Het gaat in totaal om 6 bomen. De omgeving van de te kappen bomen bestaat uit monotoon grasland, struiken, verharding van bebouwing. Figuur 2 en Figuur 3 geven een impressie van het plangebied.



Figuur 1. Plankaart met de te kappen bomen. Bomen 2, 3, 4, 8, 9 en 11 worden gekapt.



Figuur 2. Impressie plangebied. Foto links: Bomen 2 en 3. Foto rechts: Boom 4.



Figuur 3. Impressie van de te kappen bomen. Foto links: Boom 8. Foto rechts: Bomen 9 en 11

Methodiek

Op 20 november is door Jasper Osterthun, ecooloog van Arcadis, een veldbezoek uitgevoerd. Hierbij zijn de bomen visueel geïnspecteerd op aanwezigheid van beschermde soort(groep)en en/of (potentiële) verblijfplaatsen (bijvoorbeeld boomholten). Hierbij is de aandacht uitgegaan naar beschermde boombewonende soort(groepen)en zoals broedvogels (met en zonder jaarrond beschermd nest), vleermuizen, boommarter/steenmarter en eekhoorn.

Op basis van deze bevindingen is vervolgens bepaald of en zo ja, welke negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden aan de orde zijn. Indien negatieve effecten aan de orde zijn is getoetst welke verbodsbepaling van de Wnb mogelijk overtreden worden. Als blijkt dat er mogelijk sprake is van een conflict met de verbodsbepalingen van de Wnb volgt een beschrijving van vervolgstappen die getroffen moeten worden om overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb te voorkomen.

Resultaten

De resultaten gaan in op de aanwezigheid van relevante soorten. Dit zijn soorten die conform de Wnb bescherming genieten. Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (zoals muisachtigen en egel) en amfibieën (zoals bastaardkikker, gewone pad en bruine kikker) zijn weliswaar beschermd, maar zijn binnen de provincie Utrecht vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze soorten worden daarom niet in deze paragraaf behandeld. Er wordt wel vanuit gegaan dat deze algemeen voorkomende soorten (incidenteel) voorkomen. Wel is de zorgplicht van toepassing, zie paragraaf conclusie en vervolgstappen.

Broedvogels

Tijdens de inspectie zijn eksters en kauwen waargenomen. In de bomen 9 en 11 (zie Figuur 1) zijn enkele nesten van ekster aanwezig, zie Figuur 4. De eksters waren tijdens het veldbezoek rondom de nesten actief. De nesten zijn relatief groot en zien er vol en stevig uit. Door de aanwezigheid van ekster en de staat van de nesten is geconcludeerd dat deze dit jaar in gebruik waren als nestplaats. Daarmee zijn nestplaatsen van andere relatief grote broedvogels zoals ransuil uitgesloten. In de boom ontbreken holten waar genesteld kan worden. De bomen kunnen ook gebruikt worden als nestplaats door broedvogels zoals tortelduif en houtduif.



Figuur 4. Eén van de eksternesten binnen het plangebied.

Vleermuizen

In de bomen zijn enkele oppervlakkige holten aanwezig, zie Figuur 5. Hier ontbreken echter wegkruipruimtes voor vleermuizen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen is dan ook uitgesloten. Gelet op de bebouwde en relatief groene omgeving (zie Figuur 6) zijn verschillende potentiële foerageergebieden en oriëntatiepunten aanwezig voor vleermuizen. De bomen vormen geen onderdeel van een verbinding tussen twee bosgebieden, zie Figuur 6. Het is daarom uitgesloten dat de bomen een essentiële functie als foerageergebied en vliegroute hebben. Tijdens het aanvullend soortgericht onderzoek (Arcadis, 2020. Ref D10018206:18), gericht op de woningen, zijn hier geen vaste foerageergebieden en vliegroutes vastgesteld. Dit sluit aan bij de bevindingen van deze quickscan.



Figuur 5. Eén van de aanwezige oppervlakkige holten (rood omkaderd).

Boommarter/steenmarter

In de bomen zijn enkele oppervlakkige holten aanwezig. Hier ontbreken geschikte holten voor boommarter/steenmarter. Aanwezigheid van verblijfplaatsen is uitgesloten. Gelet op de relatief groene omgeving (zie Figuur 6) zijn verschillende potentiële foerageergebieden aanwezig. De bomen vormen geen onderdeel van een verbinding tussen twee bosgebieden, zie Figuur 6. Het is daarom uitgesloten dat de bomen een essentiële functie als foerageergebied en verbinding hebben. Tijdens het aanvullend soortgericht onderzoek (Arcadis, 2020. Ref. D10018206:18) is aanwezigheid van boommarter/steenmarter echter ook niet vastgesteld en daarmee uitgesloten.

Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoorns waargenomen. Geconcludeerd is dat de aanwezige nesten in gebruik zijn door eksters. In de bomen zijn geen eekhoornnesten of andere verblijfsmogelijkheden (zoals boomholten) vastgesteld. Het is daarom uitgesloten dat hier eekhoorns verblijven. Gelet op de relatief bosrijke omgeving zijn verschillende potentiële foerageergebieden aanwezig, zie Figuur 6. De bomen vormen geen onderdeel van een verbinding tussen twee bosgebieden, zie Figuur 6. Het is daarom uitgesloten dat deze enkele bomen een essentiële functie als foerageergebied en verbinding hebben. Tijdens het aanvullend soortgericht onderzoek (Arcadis, 2020. Ref. D10018206:18) is aanwezigheid van eekhoorn niet vastgesteld.



Figuur 6. De te kappen bomen (rood omkaderd) ten opzichte van de bosrijke omgeving.

Effecten

Uit de resultaten van de vorige paragraaf komt naar voren dat de te kappen bomen alleen van essentieel belang als nestplaats van broedvogels (nest beschermde gedurende broedperiode). Het kappen van de bomen leidt mogelijk tot;

- aantasting van nestplaatsen en verstoring van broedende broedvogels gedurende broedperiode (15 maart t/m 15 juli maar kan door weeromstandigheden en andere factoren verschuiven);
- verlaten, verwonden en/of doden van het broedsel gedurende broedperiode.

Negatieve effecten op andere relevante soorten zijn uitgesloten.

Toetsing

Broedvogels zoals ekster, houtduif en tortelduif (nest beschermd gedurende broedperiode) vallen onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. In tabel 1 is op basis van de negatieve effecten opgenomen welke verbodsbepalingen van den Wnb overtreden kunnen worden.

Tabel 1 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Mogelijk als gevolg van
Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode)	X	X			Kappen van bomen
Het is verboden om: Lid 1: te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen; Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben; Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding; Lid 5: het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.					

- Art. 3.5 lid 1: Aangenomen wordt dat de werkzaamheden, die gericht zijn op het verwijderen van de bomen leidt tot aantasting van nest- en rustplaatsen en de aanwezige eieren en juvenielen gedurende broedperiode. Er is mogelijk een conflict met deze verbodsbepaling.
- Art. 3.5 lid 2: Aangenomen wordt dat de werkzaamheden, die gericht zijn op het kappen van de bomen, leidt tot aantasting van nest- en rustplaatsen gedurende broedperiode. Er is mogelijk een conflict met deze verbodsbepaling.
- Art. 3.5 lid 3: De werkzaamheden zijn niet gericht tot het rapen van eieren. Er is geen conflict met deze verbodsbepaling.
- Art. 3.5 lid 4: Gelet op het algemeen voorkomen van ekster heeft verstoring van één of enkele nestplaatsen geen invloed op de staat van instandhouding. Art. 3.5 lid 5 is daarom van toepassing.

Conclusie en vervolgstappen

De te kappen bomen (kunnen) functioneren als nestplaats van broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode). Negatieve effecten op een broedvogels gedurende broedperiode leiden tot overtreding van artikel 3.1 lid 1 en lid 2 van de Wnb. Mitigerende maatregelen dienen getroffen te worden om negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen:

- Voorkom kapwerkzaamheden gedurende broedperiode (half maart t/m half juli, maar kan door weersveranderingen en/of andere factoren verschuiven).
- Een alternatief is de nesten buiten de broedperiode te verwijderen door de takken in de kroon te kappen. Zo wordt voorkomen dat hier genesteld kan worden waardoor de kapwerkzaamheden ook binnen in de broedperiode uitgevoerd kunnen worden.

Negatieve effecten op andere beschermde soorten zijn uitgesloten.

Te allen tijde dient rekening gehouden te worden met algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën, waarvoor de zorgplicht (Artikel 1.11 van de Wnb) van toepassing is:

- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van de weg af. Op deze manier zijn eventueel nog aanwezige dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere plekken.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.
- Indien een soort wordt aangetroffen en deze niet op eigen kracht het plangebied kan/wil verlaten dient contact opgenomen te worden met een deskundig ecooloog. De deskundig ecooloog bepaald de vervolgstappen.

Indien deze mitigerende maatregelen getroffen worden zijn verdere vervolgstappen niet aan de orde. Indien wordt afgeweken van deze mitigerende maatregelen vindt mogelijk conflict met de zorgplicht plaats.

Bronnen

Arcadis, 2020. ACTIVITEITENPLAN BESCHERMDE SOORTEN - HERONTWIKKELING CATHERIJNESTRAAT DRIEBERGEN-RIJSENBURG. Ref. D10018206:18. D.d. 5 november 2020.